

Jelen tananyag a Szegedi
Tudományegyetemen készült az Európai
Unió támogatásával. Projekt azonosító:
EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Simon József
egyetemi docens
Filozófia Tanszék
Bölcsészettudományi Kar
Szegedi Tudományegyetem

Metafizika

Tematika:

1. Az individuális dolog konstitúciója – Arisztotelész

1.1 lecke: Arisztotelész: a szubsztancia 1

1.2 lecke: Arisztotelész: a szubsztancia 2

2. Az individuális dolog konstitúciója – Leibniz

2.1 lecke: Leibniz: a szubsztanciális forma

2.2 lecke: Leibniz: a szubsztancia és a teljes fogalom

3. Az individuális dolog konstitúciója – modern megközelítések

3.1 lecke: A szubsztrátum-elmélet

3.2 lecke: A nyaláb-elmélet

3.3 lecke: A szubsztancia-elmélet 1

3.4 lecke: A szubsztancia-elmélet 2

4. Az individuáció princípiuma a skolasztikus filozófiában

4.1 lecke: Duns Scotus 1

4.2 lecke: Gent-i Henrik

4.3 lecke: Duns Scotus 2

5. Az abszolútum problémája a klasszikus görög filozófiában

5.1 lecke: Parmenidész

5.2 lecke: Platón és a *Parmenidész*-dialógus 1

5.3 lecke: Platón és a *Parmenidész*-dialógus 2

5.4 lecke: Arisztotelész: *Metafizika* Lambda

6. Az abszolútum problémája a hellénizmus kori görög filozófiában

6.1 lecke: Plótinosz: az első hiposztázis

6.2 lecke: Plótinosz: a második hiposztázis

6.3 lecke: Plótinosz: a harmadik hiposztázis

6.4 lecke: Dionüsziosz Areopagitész

Irodalom

Primér olvasmányok:

Arisztotelész: *Katégoriák*, in: *Organon*, ford. Rónafalvy Ödön és Szabó Miklós, Budapest, Akadémiai, 1979, 13-65.

Arisztotelész: *Metafizika* Z, ford. Steiger Kornél, Gond 1992/1, 125-157.

Arisztotelész: *Metafizika*, ford. Halasy-Nagy József, Szeged, Lectum, 2002.

Leibniz: *Metafizikai értekezés*, ford. Endreffy Zoltán, in: *Leibniz válogatott filozófiai írásai*, Budapest, Európa Kiadó, 1986, 7-56.

Parmenidész: *Töredékek*, in: *Parmenidész – Empedoklész: Töredékek*, ford. Steiger Kornél, Budapest, Gondolat, 1985.

Platón: *Parmenidész*, ford. Bárány István, Budapest, Atlantisz 2017.

Plótinosz: *Az Egyről, a szellemről és a lélekről – válogatott írások*, ford. Horváth Judit és Perczel István, Bp. 1986, V. 1, 223-240 (*A három eredendő valóságról*)

Pszeudo-Dionüsziosz Areopagitész: *A mennyei hierarchiáról*, ford. Erdő Péter, in: *Az isteni és az emberi természetről*, Bp. 1994, II. kötet, 213-258.

Magyar nyelvű másodlagos irodalom:

- Bárány István: *Utószó*, in Platón: Parmenidész, ford. Bárány István, Budapest, Atlantisz, 2017, 105-145.
- Bene László: *Arisztotelész*, in: Boros Gábor (szerk.): *Filozófia – Akadémiai Kézikönyvek*, Budapest, Akadémiai, 2007, 100-137.
- Bene László: *Parmenidész*, in: *Filozófia. Akadémiai kézikönyvek*, szerk. Boros Gábor, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2007, 43-48.
- Bene László: *Plótinosz*, in: *Filozófia. Akadémiai kézikönyvek*, szerk. Boros Gábor, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2007, 211-228.
- Bene László: *Szókratész és Platón*, in: *Filozófia. Akadémiai kézikönyvek*, szerk. Boros Gábor, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2007, 65-99.
- Boros Gábor: *Leibniz*, in: *Uő. (szerk.): Filozófia – Akadémiai Kézikönyvek*, Budapest, Akadémiai, 2007, 722-730.
- Mogyoródi Emese: *Parmenidész és a semmi*, in: *Magyar Filozófiai Szemle* 56 (2012) / 2, 9-24.
- Simon József: *Létre nyílt lehetőség - Ismeretelmélet és metafizika Aquinói Szent Tamás és Duns Scotus filozófiájában*, Budapest, l'Harmattan, 2012.
- Steiger Kornél: *Parmenidész és Empedoklész kozmológiája*, in: *Parmenidész – Empedoklész: Töredékek*, ford. Steiger Kornél, Budapest, Gondolat, 1985, 75-161.
- Tőzsér János: *Metafizika*, Budapest, Akadémiai, 2009.

Idegen nyelvű másodlagos irodalom:

- Barnes, Jonathan: *Metaphysics*, in: *Cambridge Companion to Aristotle*, Cambridge University Press, 66-108.
- Loux, Micheal J.: *Metaphysics: a contemporary introduction*, New York-London, Routledge, 2007.
- Palmer, John: Parmenides, *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2019 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/fall2019/entries/parmenides/>>.
- Silverman, Allan: Plato's Middle Period Metaphysics and Epistemology, *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2014 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/fall2014/entries/plato-metaphysics/>>.
- Vlastos, Gregory: *Self-Predication and Self-Participation in Plato's Later Period*, in: *Uő.: Platonic Studies*, Princeton University Press, 1973, 323-334.
- Woolhouse, Roger: *Descartes, Spinoza, Leibniz. The Concept of Substance in Seventeenth-Century Metaphysics*, London, Routledge, 2002.